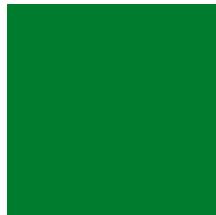

Samen werken aan Delft

Coalitieakkoord 2022-2026

Samen werken aan Delft

Delft heeft veel om trots op te zijn. Een unieke concentratie van kennis, technologie, talent en ondernemerschap, waarmee Delft nationaal en internationaal van betekenis is. Een stad met cultureel erfgoed en historische iconen. Een stad met een grote diversiteit aan bewoners en ondernemers die zich betrokken voelen bij hun buurt, bij Delft en bij de mensen om hen heen. Voor deze stad willen wij samen werken aan dat wat Delft nodig heeft, voor nu en voor een mooie toekomst.

Delft is een prachtige stad waar veel gebeurt. Ook een stad die voor grote opgaven staat. Delft biedt kansen, maar nog niet voor iedereen: veel Delftenaren hebben te maken met armoede, werkloosheid en kansengelijkheid. Het kopen of huren van een huis in Delft is fors duurder geworden, en daardoor voor steeds meer mensen onhaalbaar. Het kwaliteitsniveau van voorzieningen en openbare ruimte staat onder druk. De leefbaarheid en veiligheid in een aantal wijken vragen nu om aandacht. En klimaatverandering stelt ons voor de enorme opgave om de stad in de komende jaren duurzaam en groener te maken.

Dat in een tijd waarin we te maken hebben met grote onzekerheden. Na de coronapandemie, die zo diep heeft ingegrepen op het dagelijks leven in Delft en op onze economie, hebben we nu te maken met de onvoorspelbaarheid van inflatie, stijgende energieprijzen en de oorlog in Oekraïne.

Samen aan de slag

Wij volgen het advies van informateur Pieter Guldemon. Op basis van gesprekken met alle partijen in de raad noemde hij wonen, de energietransitie, kansengelijkheid en de financiële positie van Delft als belangrijke thema's om de komende vier jaar mee aan de slag te gaan. Ook de economische kracht van Delft, de bruisende stad en het gericht investeren in wijken zijn thema's die partijen hebben genoemd.

In intensieve gesprekken hebben wij – de fracties van STIP, D66, GroenLinks, Partij van de Arbeid en ChristenUnie –

afspraken gemaakt over wat we gaan doen. Dit onder leiding van onze formateur Huri Sahin.

Bij het maken van dit coalitieakkoord hebben we gekeken naar de verkiezingsprogramma's van alle partijen in de gemeenteraad. Daarnaast is de oproep gedaan aan inwoners, organisaties en andere belanghebbenden om hun inbreng te leveren. Dit leverde tientallen suggesties en adviezen op. In onze gesprekken hebben we dankbaar gebruik gemaakt van deze inbreng.

Met dit coalitieakkoord bouwen wij voor een belangrijk deel voort op het beleid dat in de afgelopen jaren is ontwikkeld. Wij leggen wel vijf duidelijke accenten, die richting geven aan de ontwikkeling van de stad:

- Delft kansrijk voor iedereen
- Ruimte voor wonen
- Een gezonde en veilige stad
- Een duurzame stad
- Economische kracht en een bruisende stad

In de komende vier jaar gaan wij hier samen mee aan de slag. Wij zien kansen om hier echt een verschil te maken.

De opkomst bij de laatste verkiezingen voor de gemeenteraad was in heel Nederland laag, ook in Delft. Dat vinden wij zorgelijk. Wij delen de conclusie die de informateur heeft verwoord in zijn advies: er ligt een verantwoordelijkheid bij alle partijen om de lokale politiek dichter bij de stad te brengen, dichter bij de Delftenaar.

Het is essentieel om hier de komende vier jaar samen mee aan de slag te gaan, door te luisteren, betrouwbaar te zijn, ruimte te bieden én door resultaten te laten zien.

Dit coalitieakkoord is daarom een akkoord op hoofdlijnen. De doelen die we hierin stellen, gaan we in de komende periode verder uitwerken en uitvoeren. De stappen die we zetten, bepalen we in nauwe samenwerking met de gemeenteraad en met de stad.

Meer mogelijk maken

Er is veel betrokkenheid bij deze stad. Dat zie je bij bewoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties, (kennis)instellingen en partners die zich inzetten en hard maken voor stad. In de stad is dat zichtbaar door initiatieven, projecten en mensen die actief zijn als bijvoorbeeld vrijwilliger, mantelzorger of in een vereniging.

Met al deze groeperingen en mensen werken wij graag samen, vanuit de menselijke maat en met durf om naar de geest van de wet te handelen als de situatie daar om vraagt.

Onze stad is sterk verbonden met de regio. Wij werken samen aan opgaven met onze buurgemeenten, de provincie, de partners in de regio, de gemeentelijke netwerken en het Rijk. Het is een opdracht aan het college om hiervoor contacten te onderhouden en te versterken, en nieuwe verbindingen te leggen. Op deze manier bundelen we initiatieven en energie in de stad en maken we meer mogelijk.

Beperkte middelen, schaarse ruimte

De financiële positie van Delft drukt een stempel op de ambities voor de komende vier jaar. Dit vraagt om creativiteit, lef en scherpe keuzes. Zoals: minder beleid en meer doen. De uitvoering van de opgaven, stemmen we met de raad af op de financiële ruimte, de actuele mogelijkheden en de capaciteit in de organisatie.

Niet alleen onze middelen zijn beperkt. Delft is een compacte stad waar de ruimte schaars is. Ook dit vraagt om keuzes om de ruimte die er is goed te verdelen, met oog voor de stad en toekomstige generaties. Een leefbare en veilige stad voor mens, dier en plant. Er moeten woningen, bedrijfsruimten en (culturele) voorzieningen bij, met een openbare ruimte die uitnodigt en goede wandel- en fietspaden. Dit betekent dat we overal in de stad de ruimtelijke puzzel goed moeten leggen.

Voor alle Delftenaren

Het nieuwe college is er voor de hele stad, voor alle Delftenaren. Ook voor mensen die zich niet makkelijk laten horen of zich niet gehoord voelen. De wijsheid van de hele stad, ook die van de minderheid, willen we gebruiken om plannen beter te maken.

We werken eraan om het vertrouwen dat we hebben gekregen waar te maken. Dat doen we door aan de slag te gaan, voor een mooie, groene en bruisende stad, waar je jezelf kunt zijn.

Wij nodigen iedereen uit om mee te doen.
Samen werken aan Delft.

Delft, 25 mei 2022

Namens de coalitiepartijen

STIP

Ida de Boer

D66

Sivan Maruf

GroenLinks

Rinske Wessels

PvdA

Leon Hombergen

ChristenUnie

Bert van der Woerd

COALITIEAKKOORD 2022-2026

Delft heeft een nieuw college.

Op 15 juni heeft de gemeenteraad de wethouders geïnstalleerd. In het coalitieakkoord 'Samen werken aan Delft' staat welke doelen wij willen halen. Onze plannen werken we verder uit samen met de raad en de stad.

Gemeente Delft

De stad maken we met elkaar

Mensen maken de stad. Wij maken er werk van om meer samen op te pakken en om zichtbaar te zijn in de wijken.

- ✓ Contact met alle Delftenaren. Samen aan de slag met bewoners en bedrijven.
- ✓ Ruimte voor initiatieven uit de stad.
- ✓ Samen met bewoners in de wijk werken aan energietransitie en fysieke plannen.

Economische kracht en een bruisende stad

Wij blijven inzetten op het versterken van de economische kracht én op een bruisende stad.

- ✓ Meer ruimte voor bedrijvigheid. Banen op elk niveau, vooral voor praktisch geschoolde mensen.
- ✓ Goed ondernemersklimaat.
- ✓ Sterk 'ecosysteem' voor techniek en innovatie.
- ✓ Bezoekers uit de regio komen vaker naar Delft, toeristen blijven een aantal dagen.
- ✓ Binnenstad aantrekkelijk en bruisend voor mensen die er wonen en voor bezoekers.
- ✓ Bestaande evenementen behouden. Ruimte voor nieuwe evenementen, verspreid door de stad.
- ✓ Cultuur is een basisvoorziening die op orde wordt gebracht. Er is cultuur in de wijken en mensen komen voor cultuur uit de wijken.
- ✓ Aanbod voor jong en oud.
- ✓ Toekomstperspectief voor theater in Delft.
- ✓ Kansen benutten voor financiering met anderen.

Delft kansrijk voor iedereen

Delft moet kansen bieden aan iedereen.

- ✓ Kinderen doen volwaardig mee, ongeacht inkomen van ouders.
- ✓ Jongeren helpen om op het rechte pad te blijven.
- ✓ Perspectief voor kinderen die opgroeien in armoede.
- ✓ Jongeren hebben uitzicht op kansrijke toekomst.
- ✓ Iedereen verlaat school met een diploma.
- ✓ Onderwijs sluit aan op arbeidsmarkt.
- ✓ Meer passende banen.
- ✓ Inzet op bestaanszekerheid en voorkomen van problemen als gevolg van schulden.
- ✓ Diversiteit en inclusie waarborgen.

Coalitieakkoord 2022-2026

'Samen werken aan Delft'
leest u op:

ris.delft.nl/coalitieakkoord

Ruimte voor wonen

Wij zetten in op wonen, met gemengde wijken, betaalbare en gezonde woningen.

- ✓ Per gebied en wijk goede balans tussen sociaal en koopwoningen. Ten minste een derde van de hele woningvoorraad blijft sociale huur.
- ✓ Gedifferentieerd aanbod van woningen in de wijken.
- ✓ Per bouwplan bekijken welk woningaanbod in dat gebied passend is.
- ✓ Extra studentenwoningen.
- ✓ Doorstroming voor ouderen, door goede begeleiding en nieuw en gevarieerd aanbod.
- ✓ Woonoverlast tegengaan.
- ✓ Dakloosheid voorkomen.

Een duurzame stad

Wij maken meer werk van duurzaamheid.

- ✓ Terugdringen van uitstoot CO₂.
- ✓ Op alle beleidsterreinen circulair denken. Delft wordt groener.
- ✓ Het warmteplan uitwerken op buurtniveau, samen met bewoners.
- ✓ Met minimaal één wijk een plan maken voor warmte, isolatie, duurzame lokale energieopwekking én vergroenen.
- ✓ Inzetten voor het Open Warmtenet Delft.
- ✓ Mobiliteitsplan Delft uitvoeren. Projecten die bijdragen aan een duurzame stad krijgen prioriteit.
- ✓ Station Delft Campus en Schieoevers goed bereikbaar per fiets en openbaar vervoer.
- ✓ Verminderen barrièrewerking van Kruithuisweg en Beatrixlaan.
- ✓ Lobby tegen verbreding van de A4.

Een gezonde en veilige stad

Wij werken aan een gezonde en veilige stad.

- ✓ Gezondheidsachterstanden verkleinen.
- ✓ Welzijn van jeugd en jongvolwassenen verbeteren.
- ✓ Toegankelijkheid, kwaliteit en betaalbaarheid van jeugdzorg en Wet maatschappelijke ondersteuning.
- ✓ Mensen kunnen waardig ouder worden.
- ✓ Delftaren weerbaar tegen criminaliteit, ondermijning en huiselijk geweld.
- ✓ Inzetten op buurtpreventie, wijkagent als oren en ogen van de stad.
- ✓ Extremisme, polarisatie en radicalisering tegengaan.
- ✓ Intimidatie en discriminatie op straat bestrijden.
- ✓ Bewustwording rondom veilige seksuele omgang.
- ✓ Robuuste structuur van sportverenigingen en accommodaties.
- ✓ Gezonde fysieke leefomgeving in alle wijken; ruimte voor groen, sporten en ontmoeting.
- ✓ Voetganger en fietser hebben prioriteit.
- ✓ Ieder kind moet veilig naar school kunnen fietsen.

Financiën

- ✓ Delft blijft op verantwoorde manier investeren.
- ✓ Op zoek naar financiële ruimte, onder meer bij het Rijk.
- ✓ Stadsschuld mag toenemen, met behoud van financiële gezondheid.

Inhoudsopgave

1. De stad maken we met elkaar	8
2. Delft kansrijk voor iedereen	10
3. Ruimte voor wonen	12
4. Een gezonde en veilige stad	14
5. Een duurzame stad	16
6. Economische kracht en een bruisende stad	18
7. Financiën	20
Portefeuilleverdeling	22

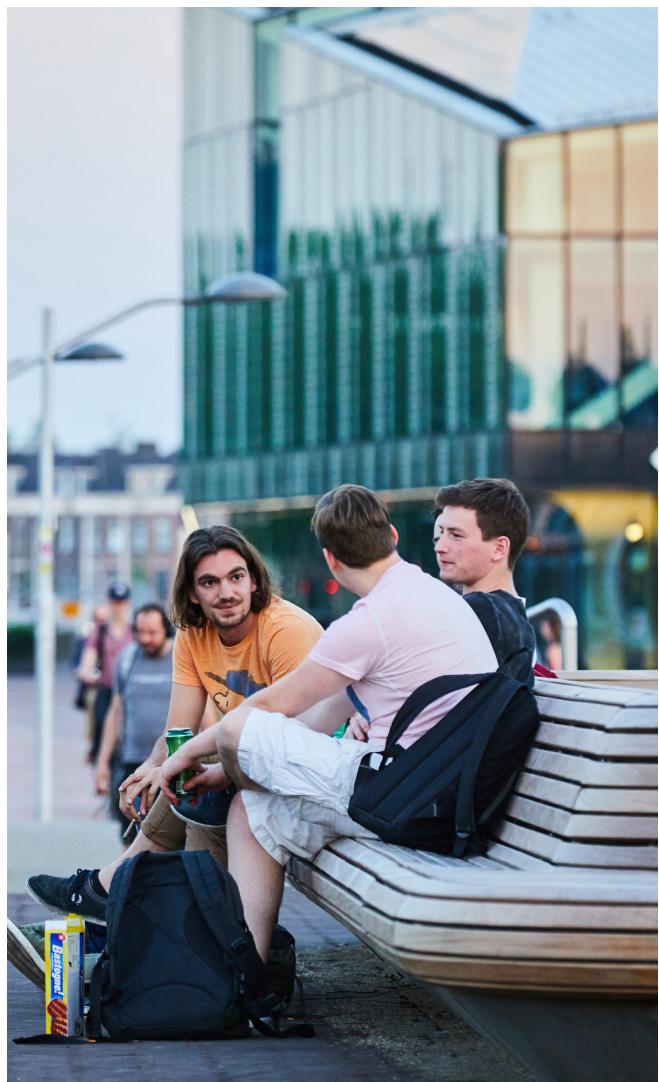

De stad maken we met elkaar

Mensen maken de stad. Dit zijn de ruim 100.000 Delftenaren die hier wonen en deze stad hun thuis noemen – een aantal dat groeit tot meer dan 120.000 in 2040. De mensen die hier werken, ondernemen, studeren, zorg krijgen, actief zijn of verblijven. De bedrijven, de zorg- en kennisinstellingen, de maatschappelijke organisaties en verenigingen die hier actief zijn. Samen bepalen we hoe Delft leeft, werkt en zich ontwikkelt. We hebben elkaar hard nodig. Wij maken er daarom werk van om meer samen op te pakken en om zichtbaar te zijn in de wijken.

De mensen en organisaties in de stad hebben veel kennis, kunde en inzicht die waardevol zijn voor de stad. Die worden niet altijd optimaal ingezet. Wij willen er gebruik van maken, door meer samen met bewoners en bedrijven op te pakken. Door de kracht in de stad te benutten, komen we tot goede plannen. Zo bereiken we ook meer bewoners. Voor de energietransitie, het vergroenen van de stad en de woningopgave, bijvoorbeeld, hebben we de inbreng, betrokkenheid en draagvlak van bewoners en bedrijven hard nodig.

Wij willen zichtbaar zijn voor de individuele bewoner en ons werk anders organiseren, dichter bij de Delftenaar. De wijk lijkt daarbij voor veel zaken de logische schaal: dichtbij en met ruimte om verschil te durven maken. Wij willen bereikbaar zijn voor bewoners die bijvoorbeeld zorgvragen hebben en eigenlijk niet goed weten waar er steun en hulp is. Voor de bewoners die het moeilijk vinden om zelf het initiatief te nemen of contact te zoeken. Voor een actieve vereniging die graag wat in de wijk wil doen, maar niet weet hoe. Voor mensen die in de wijk activiteiten willen beginnen, maar niet weten dat ze daarvoor subsidie kunnen vragen. Wij willen mensen bereiken in de volle breedte van de stad.

Onze doelen

- Wij staan in contact met alle Delftenaren. We weten wat er in de wijken speelt en gaan daarmee samen met bewoners en bedrijven aan de slag. Dat begint bij heel praktische zaken: dat wat dagelijks speelt, het beheer van de openbare ruimte, de leefbaarheid of zorgvragen.
- Initiatieven uit de stad gaan we ruimte geven. Wij helpen initiatiefnemers op weg om dat ook voor elkaar te krijgen. De verenigingen die actief zijn, leren we goed kennen en steunen we als er vragen zijn.
- Bewoners in de wijk betrekken we intensief en tijdig bij de energietransitie en fysieke plannen die in de wijk (gaan) spelen. Fysieke ingrepen in de stad, zoals plannen voor herinrichting, koppelen we meer aan de sociale opgaven, om meer te bereiken.

Met deze acties beginnen we

- Wij geven initiatieven in de stad kansen door mensen te wijzen op subsidies en andere instrumenten die wij hebben om deze te ondersteunen. Waar nodig passen we het subsidiekader aan.
- Wij zetten ons in om samen de stad te maken, door met bewoners en partners de samenwerking te intensiveren.
- Wij gaan in gesprek met de gemeenteraad en met de stad om uit te werken hoe we ons dichter op de bewoners van onze stad kunnen organiseren.
- Wij willen de verbinding tussen student en stad vergroten. Daarom gebruiken we de kennis en kunde van de student om opgaven in de stad samen met de stad op te lossen.

2

Delft kansrijk voor iedereen

Wij willen dat Delft kansen biedt aan iedereen. Ook voor mensen die niet zomaar een baan vinden, die te maken hebben met armoede of slachtoffer zijn geworden van een overheid die haar burgers wantrouwt. Voor mensen voor wie gezond leven niet vanzelfsprekend is, die minder kansen krijgen of die te maken hebben met racisme en discriminatie. Delft moet een welkom thuis zijn voor iedereen, waar iedereen kan meedoen en zichzelf kan zijn, ongeacht afkomst, gender, seksuele gerichtheid, overtuiging of beperking.

Delft moet nu en in de toekomst een rechtvaardige, veilige, toegankelijke, diverse en inclusieve stad zijn, waar mensen oog hebben voor elkaar en zich niet verloren voelen. Een stad waar je niet eenzaam hoeft te zijn, maar ruimte en gelegenheid hebt om anderen te ontmoeten. Een stad waarin we mensen bij elkaar brengen en uitsluiting tegengaan. Een stad waar we stilstaan bij historisch onrecht zoals het slavernijverleden. En waar we kansen vergroten en mensen helpen om het beste uit zichzelf te halen.

Delft moet een stad zijn en blijven waar kinderen en jongeren hun talenten kunnen ontwikkelen, waar voldoende banen zijn. Waar mensen betaalbaar kunnen wonen en beschikken over toegankelijke voorzieningen. Waar ouderen waardig ouder kunnen worden en mensen met een beperking worden gezien. Wij willen dat de groei in de stad ten goede komt aan iedereen.

Dat gaat niet vanzelf. Bedrijven staan te springen om medewerkers, maar tegelijkertijd zijn er mensen die langdurig zonder werk zitten en afhankelijk zijn van een uitkering. Veel Delftenaren kunnen moeilijk rondkomen of hebben schulden. Het ontbreekt hen aan bestaanszekerheid. En een steeds groter aantal kinderen in onze stad groeit op in armoede. Dat is een groot probleem, want juist de eerste levensjaren zijn zo bepalend voor wat mensen in hun leven kunnen bereiken.

De gemeente heeft een taak om de kansen voor meer Delftenaren te vergroten. Samen met partners kunnen we

hier voor een goede basis leggen: met scholing en opleiding, taalvaardigheid, een goede aansluiting op de arbeidsmarkt en hulp waar dat nodig is. Dat vraagt ook maatwerk en menselijke maat, omdat de behoeften van mensen heel verschillend zijn.

Een goede start begint met onderwijs. Onderwijs is de basis voor een samenleving waarin iedereen tot zijn recht komt en mensen de kans krijgen om het beste uit zichzelf te halen. Maar dan moet iedereen wel gelijke toegang krijgen tot goed onderwijs. Sommigen hebben daar meer hulp bij nodig dan anderen. Elk kind zou naar de school moeten kunnen die het beste bij hem of haar past. Thuiszitten is nooit een acceptabel alternatief. We hebben daarom extra aandacht voor de kwetsbare leerlingen. Iedereen moet zich veilig voelen en zichzelf kunnen zijn op de Delftse scholen.

De scholen hebben ook voldoende leerkrachten nodig. We gaan met het onderwijs in gesprek over hoe we kunnen bijdragen aan het binden van leerkrachten aan Delft.

Een van de grootste opgaven voor de komende jaren ligt in Delft West, met name in Voorhof en Buitenhof. In deze wijken staan veiligheid en leefbaarheid onder druk. Samen met onze partners en met bewoners willen we de kansen voor bewoners in dit deel van de stad vergroten. Onderwijs, werk, inkomen, een goede woning, maar vooral ook leefbaarheid en veiligheid pakken we integraal op. Dit vraagt om een aanpak voor de lange termijn van zeker tien jaar. Wij sluiten hier voor allianties en zoeken aansluiting bij het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid.

Onze doelen

- Wij willen kansenongelijkheid bij kinderen zoveel mogelijk voorkomen. Kinderen kunnen volwaardig meedoen, ongeacht het inkomen van hun ouders. We doorbreken dat armoede van generatie op generatie wordt doorgegeven. We ondersteunen kinderen in gezinnen met armoede zoveel mogelijk met op het kind gerichte maatregelen.
- Jongeren die dreigen af te glijden naar criminaliteit helpen we om op het rechte pad te blijven.
- We geven perspectief aan kinderen die opgroeien in armoede. We willen bijvoorbeeld niet dat kinderen met honger in de klas zitten; met scholen zoeken we naar oplossingen hier voor.

- Jongeren moeten uitzicht hebben op een kansrijke toekomst. Waar mogelijk sluit de gemeente aan op de inzet van scholen om kansen voor jongeren in het onderwijs te vergroten. Onderwijs en leerwerktrajecten bieden de beste kansen voor jongeren.
- Iedereen verlaat school met een startkwalificatie. We moeten voorkomen dat jongeren stoppen met school voordat ze hun diploma hebben gehaald.
- Onderwijs sluit aan op de arbeidsmarkt. We richten ons met name op de instroom en op het opleiden van vakmensen voor de toekomstige banen, bijvoorbeeld door de ontwikkeling van Smart Makers Delft.
- Er moeten meer passende banen zijn. Barrières op de arbeidsmarkt moeten worden weggenomen. En we willen dat het voor mensen in de bijstand loont om meer te gaan werken.
- Wij zetten in op bestaanszekerheid en het voorkomen van problemen als gevolg van schulden bij bewoners.
- De gemeente waarborgt diversiteit en inclusie, en geeft zelf het goede voorbeeld. De organisatie gebruikt begrijpelijke taal en maakt werk van de Lokale Inclusieagenda. Algoritmes mogen niet discrimineren en moeten controleerbaar zijn.

Met deze acties beginnen we

- Wij maken er werk van om de kansen van kinderen in gezinnen met armoede te verbeteren. We verkennen de mogelijkheden voor gerichte maatregelen. Om Delftenaren met schulden zo vroeg mogelijk te helpen, is de aanpak EMMA ontwikkeld: Eerder Melden Minder Achterstand. Deze aanpak zetten we voort.
- Het Jongeren Perspectief Fonds zetten we voort. Hiermee bieden we jongeren met een problematische schuldenlast uitzicht op een schuldenvrije toekomst.
- Het initiatief van Smart Makers Delft zetten we voort.
- Wij staan open voor samenwerking met nieuwe lokale initiatieven, zoals Buurtfabriek Buitenhof en CANIDREAM.
- Wij onderzoeken of we bij het inkoopbeleid en het verstrekken van subsidies meer gewicht kunnen geven aan social return.
- Wij starten een gebiedsgericht programma Leefbaarheid en Veiligheid. We kijken naar mogelijkheden voor co-creatie en cofinanciering via onze bestaande werkwijze van Agenda Delft 2040 en Fonds Delft 2040.

3

Ruimte voor wonen

De druk op de woningmarkt is groot, in heel Nederland. Ook in Delft zien we een tekort aan beschikbare, betaalbare woningen. Dat is een groot probleem, want iedereen heeft recht op een thuis. Eenvoudige en snelle oplossingen voor de woningnood zijn er niet. Het vraagt om keuzes maken, een beleid voor de lange termijn én sturing door Rijk en provincie. Wij zetten in op gemengde wijken, betaalbare en gezonde woningen.

Het is onze ambitie dat er in Delft een plek is voor mensen met verschillende draagkracht. We willen dat Delft een stad is voor starters, jongeren en studenten, alleenstaanden, gezinnen en ouderen, statushouders, vluchtelingen en andere kwetsbare groepen. Wij zetten in op een aanbod van gezonde woningen dat betaalbaar is. Dat lukt op korte termijn zeker niet voor alle doelgroepen. Daarvoor is de druk op de woningmarkt te groot. Bovendien drijven hoge bouwkosten prijzen voor nieuwbouw op.

Om tot oplossingen te komen, bezien we de mogelijkheden in samenhang. We houden daarbij rekening met de ongeveer 50.000 woningen die er al zijn en de ruimte die er is voor 15.000 nieuwe woningen (waarvan de bouw van 8.000 woningen al is gepland). Oplossingen bekijken we ook in samenhang met de regio. De woningmarkt is immers regionaal.

Wij zetten ons in voor meer betaalbare huurwoningen in het middensegment. Dat is belangrijk om woonruimte te bieden aan bijvoorbeeld de leraar, de politieagent en de verpleegkundige die in Delft willen wonen. Met corporaties en beleggers maken wij afspraken over het bouwen van woningen. Wij bewaken dat deze woningen niet allemaal te klein worden. Ook het bouwen van betaalbare koop is noodzakelijk. Dat lukt op dit moment door hoge kosten moeizaam. Wij verkennen of dit te realiseren is met de inzet van bijvoorbeeld erfpacht of andere instrumenten.

In de planvoorraad van Delft daalt het aandeel sociale woningbouw nu naar een derde in 2040. Dat is exclusief huisvesting voor studenten. De bouwplannen die in gang zijn gezet, zijn hierop afgestemd. Dit is de ondergrens van de daling. Vanuit hier willen we meer gebiedsgericht sturen op het bouwen van sociaal. Dat is maatwerk per wijk, met als doel te komen tot meer gemengde wijken. Wij mogen van corporaties vragen dat zij hun bestaande voorraad betaalbaar houden en zorgen voor een goed kwaliteitsniveau. Ook met institutionele beleggers maken wij afspraken over kwaliteit en langjarige betaalbaarheid.

In de komende jaren groeit het aantal studenten. In 2030 dreigt een tekort van 5000 studentenwoningen. Wij moeten zorgen dat ook deze doelgroep passende groepswoningen kan vinden: op een levendige campus, kleinschalig elders in de stad of in de nabije regio.

Het aantal ouderen neemt toe. In Delft bouwen we voor hen woningen in verschillende woonvormen en prijsklassen. Het doel is dat ouderen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven

wonen in een passende woning en er de zorg kunnen krijgen waar ze behoeft te hebben. Dit vereist dat nieuwbouw aansluit bij de wensen van ouderen, bestaande woningen die daarvoor geschikt zijn slim worden aangepast en dat rekening wordt gehouden met de belemmeringen die er kunnen zijn om te verhuizen. Ook zo dragen we bij aan doorstroming in de sociale en particuliere sector (huur en koop).

Voor de kwaliteit van woningen en de hoogte van de huur gelden wettelijke eisen. In de particuliere huursector is dit vaak een probleem. De druk op de woningmarkt geeft ruimte aan verhuurders die de grenzen van de wet opzoeken of die overschrijden. Ook komt discriminatie voor in de toegang tot de particuliere huursector. Wij zien een rol voor de gemeente om huurders te steunen met een huurteam.

Onze doelen

- Per gebied en wijk sturen wij op een goede balans tussen sociaal en koopwoningen. In 2040 is een derde van de hele woningvoorraad in Delft sociale huur. We willen niet onder dit percentage komen. De bouwplannen die hiervoor in gang zijn gezet, voeren we uit.
- In de wijken is een gedifferentieerd aanbod van woningen in verschillende typen en huur- en koopprijzen.
- Bij nieuwe kansen voor woningbouw bekijken we per plan welk woningaanbod in het betreffende gebied passend is. Wij zetten met maatwerk in op wat kwalitatief goed is voor de betreffende locatie. Hierbij hebben we oog voor de betaalbaarheid, ook op de lange termijn, het verkorten van de wachttijden voor woningzoekenden en de beste oplossingen voor de verschillende doelgroepen.
- Een toevoeging van studentenwoningen in de stad is noodzakelijk: deels op en rond de campus, deels in kleine volumes in de wijken. Boven op de geplande toename van 2500 tot 2026 voegen we nog 1000 woningen toe tot 2030, waarbij we een sterke voorkeur hebben voor groepswoningen. Verder zoeken we ook plek voor studentenwoningen in de regio.
- Voor ouderen zorgen we voor doorstroming, door goede begeleiding en het toevoegen van gevarieerd aanbod in de stad. In de Woonvisie leggen we afspraken vast over de aantallen.
- Wij gaan woonoverlast tegen.
- Wij willen dakloosheid voorkomen. Wij bouwen verder aan het concept 'Housing First'; daarbij wordt eerst een huis geboden, zodat vandaaruit kan worden gewerkt aan andere problemen.

Met deze acties beginnen we

- Voor bestaande woningen komen wij met een voorstel voor opkoopbescherming.
- Wij onderzoeken of we met de inzet van erfrente en/of woongarant betaalbare koop mogelijk kunnen maken. Dit geldt voor locaties waar de gemeente de grond in handen heeft. Hiermee willen we het voor starters weer mogelijk maken om een woning te kopen.
- Met een huurteam willen wij huurders ondersteunen in het contact met hun verhuurder.
- Wij zetten een seniorenmakelaar in om ervoor te zorgen dat ouderen begeleiding krijgen in het proces van zoeken en verhuizen naar een andere woning.
- In samenwerking met de intramurale zorgpartijen en het Zorgkantoor geven we collectieve voorzieningen en activiteiten een plek in de directe omgeving van woningen voor ouderen.
- Wij zetten de huidige aanpak om woonoverlast in de stad tegen te gaan voort met partners.

4

Een gezonde en veilige stad

Wij werken aan een gezonde en veilige stad, met inzet op ontmoeting en preventie. Delftenaren moeten hier een gezonde omgeving hebben, waarin ze prettig en actief kunnen wonen, opgroeien en ouder worden. Een gezonde stad is een investering in gezonde en gelukkige mensen. Een waardevolle investering die in de toekomst de vraag naar extra zorg kan beperken.

In onze gezonde stad staat de kwaliteit van de leefomgeving centraal. De omgeving bevordert gezond gedrag en is groen. Mensen voelen zich er veilig en er is ruimte voor ontmoeting. Een leefomgeving die schoon, heel en veilig is. Een gezonde leefomgeving die uitnodigt om te lopen en fietsen, met bredere stoepen, veilige fietspaden en goed bereikbaar openbaar vervoer. Voorzieningen zijn in de buurt, er is ruimte voor sport en spel, en er zijn zitplekken of picknicktafels voor ontmoetingen voor jong en oud.

Lucht-, water- en bodemverontreiniging worden voorkomen en we beschermen mensen tegen geluidsoverlast in hun directe woonomgeving. In een gezonde buurt zijn voldoende en toegankelijke ontmoetingsplekken en er is voldoende groen en voldoende schoon water. Niet alleen belangrijk voor verkoeling, wateropvang en biodiversiteit, maar het draagt ook bij aan het tegengaan van mentale en fysieke gezondheidsklachten.

Een veilig gevoel wordt voor een groot deel bepaald door de situatie op straat en in de wijk. Ongewenst gedrag, rommel en slechte verlichting dragen bij aan een gevoel van onveiligheid. Sociale verbondenheid en controle bevorderen de veiligheid. Wij kiezen voor preventie waar dat kan en handhaving waar het moet. Daarbij zetten wij in op de maatschappelijke weerbaarheid tegen de invloed van ondermijnende criminaliteit. Opsporing en aanpak van mensenhandel in Delft is belangrijk: de impact ervan is enorm en verwoest levens.

De opkomende digitalisering zorgt voor risico's wat betreft digitale veiligheid. Zo neemt digitale criminaliteit toe. Daarom is het belangrijk om door te gaan met het verbeteren van privacy en voorlichting voor Delftenaren. De komende periode houden we de digitale ontwikkelingen nauw in de gaten en werken we samen met de regio om de risico's in beeld te hebben en acties te ondernemen waar nodig.

Een gezond en lang leven is niet voor iedereen weggelegd. Helaas zien we dat levensduur en een gezond leven in onze stad ongelijk verdeeld zijn: in sommige wijken zijn de gezondheid, de gezondheidsbeleving en veerkracht van mensen aanmerkelijk minder dan in andere wijken. Wij willen deze verschillen verminderen, daar waar we er invloed op hebben, bijvoorbeeld door het stimuleren van bewegen en gezonde voeding.

Wij richten onze ondersteuning op de mensen die het echt nodig hebben. Jongeren die het zwaar hebben gehad in de afgelopen jaren als gevolg van de coronamaatregelen, hebben nu aandacht nodig. Ook ouderen vragen meer ondersteuning:

de bevolking van Delft vergrijst én men wordt ouder. Eenzaamheid komt veel voor onder verschillende groepen Delftenaren.

Wij zorgen dat Delft een dementievriendelijke gemeente blijft en hebben oog voor wat mantelzorgers nodig hebben in de zorg voor hun naasten. Wij bieden ruimte aan professionals en beperken de administratieve lasten zoveel mogelijk.

In Delft werken veel mensen, verenigingen en maatschappelijke organisaties aan een stad waarin Delftenaren zich prettig voelen. De gemeente benut die waardevolle kracht in de stad. We tonen lef en durven los te laten, zodat mensen en organisaties elkaar weten te vinden, verenigingen elkaar aanvullen en er een aanbod is dat uitnodigt om mee te doen. Belangrijke partners in het sociaal domein hebben een Sociaal Manifest opgesteld. Het daagt ons uit tot nog meer samenwerking. Wij gaan die uitdaging graag met hen aan.

In onze aanpak voor een gezonde stad zetten we breed in op preventie. De gemeente is aanwezig in de wijken om de toegankelijkheid van de (preventieve) zorg in een vroeg stadium te borgen. Tegelijk zorgen we ervoor dat mensen die nu ondersteuning nodig hebben in Wet maatschappelijke ondersteuning en jeugdzorg die ook krijgen.

Voor de zorgtaken die vanuit het Rijk naar de gemeenten zijn overgeheveld, is meer geld nodig dan nu beschikbaar is. Wij blijven het gesprek met het Rijk hierover voeren, samen met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Maar onafhankelijk van het resultaat hiervan, blijft van groot belang dat mensen die echt hulp nodig hebben, deze hulp ook krijgen. Een kritische beoordeling van de zorgvraag is daarbij noodzakelijk. Niet elke levensgebeurtenis of elk probleem hoeft te leiden tot geïndiceerde (jeugd)zorg. Ook zorg voor elkaar kan hierbij een belangrijke rol spelen en de samenleving versterken.

Onze doelen

- Wij verkleinen gezondheidsachterstanden.
- Wij verbeteren het welzijn in het dagelijks leven van jeugd en jongvolwassenen.
- De toegankelijkheid, kwaliteit en betaalbaarheid van de jeugdzorg en de Wet maatschappelijke ondersteuning moeten ook in de toekomst gewaarborgd blijven.
- In Delft kunnen mensen waardig ouder worden, doordat ze mee kunnen blijven doen en zich gezien en gewaardeerd voelen.

- Delft is een veilige stad. In geval van criminaliteit, ondermijning of huiselijk geweld zijn Delftenaren weerbaar, durven ze dit te melden en kennen ze de weg naar hulp.
- Wij leggen de nadruk op preventie. Daarom blijven we inzetten op buurtpreventie en de wijkagent als oren en ogen van de stad, en pakken we jeugdcriminaliteit en jonge aanwas van criminaliteit aan.
- Wij blijven ons inzetten om extremisme, polarisatie en radicalisering tegen te gaan.
- Wij bestrijden intimidatie en discriminatie op straat, met een aanpak die is gericht op preventie, meldingsbereidheid en voorlichting.
- Wij dragen bij aan bewustwording rondom veilige seksuele omgang. Om seksueel grensoverschrijdend gedrag te voorkomen, maken we het onderwerp bespreekbaar in samenwerking met het onderwijs, verenigingen en instellingen.
- Er is een robuuste structuur van sportverenigingen en accommodaties.
- Er is een gezonde fysieke leefomgeving in alle wijken, met ruimte voor groen, sporten en ontmoeting.
- Wij geven prioriteit aan de voetganger en de fietser. De openbare ruimte is vrij van obstakels en goed toegankelijk voor alle gebruikers.
- Ieder kind moet veilig naar school kunnen fietsen.

Met deze acties beginnen we

- Wij gaan aan de slag om het geestelijk welzijn van jongeren te verbeteren en eenzaamheid te bestrijden.
- Wij spannen ons in om straatintimidatie te voorkomen, door voorlichting en aandacht hiervoor bij de inrichting van de openbare ruimte. We komen terug op het initiatief voor 'Safe Streets' en kijken wat er mogelijk is in Delft.
- Wij zetten ons actief in voor de acceptatie, emancipatie en veiligheid van LHBTI+'ers en blijven regenboogstad.
- Met de GGD zorgen wij voor een eerlijke voorlichting over alcohol en drugs, zonder taboes.
- Hoewel we weten dat oplossingen moeilijk zijn, spannen wij ons in om een oplossing te vinden voor een betere kwaliteit van het zwemwater in de Delftse Hout en de waterspeeltuinen. Dit doen we samen met het Hoogheemraadschap van Delfland.
- Wij geven straten een 30 km-inrichting door werk met werk te maken.
- Wij zetten in op verkeersveilige inrichting, ook voor schoolomgevingen.

5

Een duurzame stad

Klimaatverandering is een gegeven. Het weer verandert, waardoor we vaker te maken krijgen met zware hoosbuien en hittegolven, ook in Delft. Het leidt tot onzekerheid onder bewoners. Want: moet ik mijn huis verduurzamen, en wat gaat dat kosten? Gaat de rekening voor gas en elektriciteit verder omhoog? En zijn we in de toekomst wel verzekerd van genoeg energie? We moeten in de komende jaren concrete stappen zetten, om de stad prettig leefbaar te houden en onze energie en warmte duurzaam en betaalbaar. Wij beginnen bij de bron en beperken de uitstoot van koolstofdioxide (CO₂) zo snel mogelijk. Wij richten de stad in op extremer weer. Wij gaan materialen hergebruiken en wij gebruiken grondstoffen zo lang als mogelijk. Wij nodigen Delftenaren uit om zelf maatregelen te nemen voor een duurzame toekomst, en waar nodig ondersteunen en stimuleren wij die.

Wij hebben een duidelijke ambitie: in 2050 is Delft klimaat-neutraal. Met de besluiten die Delft al heeft genomen, zijn we op weg naar de duurzame stad die we willen zijn. Maar de uitvoering gaat nog niet snel genoeg. Wij zien de urgentie, maar worden beperkt door onze financiële middelen. Bovendien missen we in de uitvoering en in de gemeente vakmensen om van ambitie ook realiteit te maken. We stellen middelen beschikbaar om op de benodigde snelheid te komen.

Wij gaan de uitvoering versnellen, hoewel we nog niet weten welke bijdrage het Rijk gaat leveren. Er is nu durf nodig om keuzes te maken voor een duurzame stad. Dit vraagt leiding van het stadsbestuur. En ook een intensieve betrokkenheid van inwoners, deskundigen en wetenschappers. Wij vragen daarom iedereen die kan om bij te dragen en wij zorgen ervoor dat iedereen mee kan doen. Wij geven ruimte aan particuliere initiatieven, en voorkomen dat goede ideeën worden belemmerd door regeldruk. Projectontwikkelaars dagen we uit om te komen tot ambitieuze plannen voor circulair en natuur-inclusief bouwen, aangepast aan klimaatverandering. Wij streven naar zoveel mogelijk energieneutrale nieuwbouw.

Wij vinden draagvlak voor de energietransitie essentieel.

Dat begint met informeren: alle Delftenaren moeten toegankeijke en goede informatie hebben. Bovendien moet iedereen mee kunnen doen met de energietransitie. De transitie biedt kansen om energiearmoede tegen te gaan.

Wij zien een belangrijke rol voor de gemeente om mensen in beweging te brengen. Delft heeft hier al stappen in gezet, bijvoorbeeld met het meenemen van Delftenaren bij de Regionale Energiestrategie en het warmteplan.

Wij hebben een strategie en agenda om de stad stap voor stap klimaatadaptief in te richten. Daar waar we riolering vervangen, richten we straten zo in dat ze zijn aangepast aan het veranderende klimaat. Wij gaan aan de slag met plekken waar hitte-stress hoog is. Ook richten we straten dan groen en biodivers in. Delft heeft groene en versteende wijken. In de uitvoering hebben we oog voor wat er per wijk en per buurt nodig is.

Een duurzame stad is ook een circulaire stad, waar afval nauwelijks bestaat en grondstoffen opnieuw worden gebruikt. Met een visie op circulariteit hebben we een eerste stap gezet. Nu zijn vervolgstappen nodig om deze ambitie verder concreet te maken.

Duurzame mobiliteit draagt bij aan onze ambitie om klimaat-neutraal te worden. Wij willen de ruimte in de stad beter benutten door het stimuleren van lopen, fietsen en openbaar vervoer en door in te zetten op deelbaarheid. Plannen voor ruimte-efficiënte, schone, slimme en veilige mobiliteit geven we prioriteit. Ruimte die vrijkomt, gebruiken we om de stad te vergroenen en klimaatadaptieve maatregelen te nemen.

Onze doelen

- In deze collegeperiode zetten wij stappen om de uitstoot van CO₂ terug te dringen, met als doel: 55% minder in 2030 ten opzichte van 1990.
- De visie op circulair denken laten we doorwerken in alle beleidsterreinen. Voor grondstoffen werken wij deze visie uit in een uitvoeringsprogramma.
- Delft wordt groener. Zo maken we Delft koeler, kan regen gemakkelijker weg en kunnen meer dieren ook hun plek vinden in de stad. Wij dagen tuinbezitters uit regenwater in de eigen tuin op te vangen
- Het warmteplan werken wij verder uit op buurtniveau, samen met bewoners. Hierin maken wij de koppeling met de sociale agenda, zoals de raad heeft vastgelegd in de motie ‘Energie in de wijken’. Per buurt bepalen we wat het meest geschikte alternatief voor aardgas is.
- In de komende periode willen wij met minimaal één wijk komen tot een breed gedragen plan voor warmte, isolatie, duurzame lokale energieopwekking én vergroenen van de wijk.
- Wij blijven ons inzetten om het Open Warmtenet Delft te realiseren. Hiervoor zetten we alle instrumenten in die we ter beschikking hebben.
- De uitvoering van het Mobiliteitsplan Delft zetten wij voort. Projecten die bijdragen aan een duurzame stad krijgen prioriteit. Het gaat om onder meer het verbeteren van het fietsnetwerk, extra stallingsplaatsen voor fietsen, de uitbreiding van de milieuzone voor de hele stad, een verbod op tweetakt brommers, het uitbreiden van het autoluwplus-gebied en het aanleggen van voldoende oplaadpunten voor elektrische fietsen en auto's.
- Met goede fietsverbindingen en openbaar vervoer zorgen wij voor een goede bereikbaarheid van station Delft Campus en Schieoevers.
- Wij verminderen de barrièrewerking van de Kruithuisweg en de Beatrixlaan.
- Wij zetten de lobby voort tegen de verbreding van de A4 en zijn voor alternatieven, zoals de metropotante fietsroutes en viersporigheid tussen Delft en Schiedam.

Met deze acties beginnen we

- Wij maken een uitvoeringsplan circulair voor alle relevante beleidsterreinen en gaan aan de slag daar waar dat kan en moet. De gebouwde omgeving maken we zoveel mogelijk circulair, zodat we spaarzaam omgaan met onze grondstoffen.
- Wij actualiseren de Nota Groen. In een meerjarig actieprogramma brengen we in kaart waar en hoe we Delft groener kunnen maken. Overbodig versteend oppervlak vergroenen we, samen met bewoners.
- Samen met corporaties en particulieren stellen we een isolatieplan op, in lijn met het Nationaal Isolatieprogramma.
- Er komt een routekaart voor duurzaamheid, gericht op klimaatneutraal in 2050.
- Wij onderzoeken hoe we de kosten voor afvalinzameling betaalbaar kunnen houden.
- Wij voeren het Mobiliteitsplan en de daarin opgenomen maatregelen uit, zoals het uitbreiden van stallingsplekken voor fietsen bij station Delft Campus en de verbetering van het fietsnetwerk met de aanleg van fietsstraten. Wij stellen een plan op voor deelbaarheid.

6

Economische kracht en een bruisende stad

Delft heeft wereldwijd een naam als centrum van innovatie en technologie. De concentratie van talent, bedrijven en kennisinstellingen draagt bij aan de economische kracht van Delft en onze regio. Delft is ook een stad van monumenten, cultuur en historische iconen, die veel bezoekers trekken. We zijn zuinig op wat Delft in huis heeft, en koesteren dit. Daarom blijven we de komende jaren inzetten op het versterken van de economische kracht én op een bruisende stad.

Technologische kennis en toerisme zijn belangrijke pijlers van de Delftse economie. Ook zorg, onderwijs en het midden- en kleinbedrijf zijn krachtige sectoren die onze economie op gang houden. Zij leveren samen producten en diensten die we nodig hebben in de stad en de regio én ze zorgen voor banen. Er is werk, en er komt nieuwe werkgelegenheid, maar we zien dat de beschikbare ruimte voor bedrijvigheid in Delft schaars is. Daarom maken we keuzes en sturen we op voldoende betaalbare werklocaties.

Een economie is sterker als iedereen een kans krijgt om mee te doen en verantwoordelijkheid neemt, en als groei groen is. Delft heeft behoefte aan vakmensen die de energietransitie kunnen uitvoeren voor woningen en bedrijven: isolatiespecialisten voor allerlei type gebouwen en installateurs van zonnepanelen en warmtewisselaars. In Delft wonen veel mensen die hierin omgeschoold zouden kunnen worden. Hier willen we de komende jaren extra op inzetten.

Voor mensen met een beperking moet het vanzelfsprekend zijn dat ook zij de mogelijkheid krijgen om hun talenten in te zetten. Waar mensen het zelf niet kunnen, is er hulp. Hieraan werken we met onze partners, in het bijzonder Werkse!

Een bruisende stad – met cultuur, actieve verenigingen, ruimte voor uitgaan en pop – brengt een stad tot leven, zorgt ervoor dat mensen er graag wonen, werken en uitgaan. Cultuur is waardevol: daagt ons uit, nodigt uit om mee te doen, toont ons nieuwe perspectieven. Cultuur geeft kleur aan het leven, identiteit aan de stad en aan de wijk, en brengt mensen samen. Delft heeft veel te bieden, zoals Museum Prinsenhof Delft, OPEN, DOK en VAK, Theater de Veste, Lijn & Cultuur en diverse evenementen. Het aanbod heeft de laatste jaren zwaar te lijden gehad onder corona en bezuinigingen. Delft veert weer op, maar de cultuursector is nog niet hersteld. Er is behoefte om juist de basis van die sector te versterken.

Wij willen samen op zoek naar wat uniek is voor Delft, ook op regionale schaal. We houden daarbij rekening met hoe de bevolking van Delft zich ontwikkelt, met een groei van het aantal jongeren en ouderen. In Delft bezien we cultuur in het licht van ‘verbinding’ en van kernwaarden van de stad: historie, creativiteit, innovatie en technologie. Er is behoefte aan cultuur die mensen verbindt, met aanbod in de wijken. Dit moeten we versterken, samen met onze culturele partners. Wij stimuleren publiek-private samenwerking, met name ook om samen maatschappelijke thema’s op te pakken.

Onze doelen

- Wij zetten de ambitie voor 10.000 extra banen in 2040 door. Dit vraagt substantieel meer ruimte voor bedrijvigheid in de stad. We zetten in op banen op elk niveau, met extra aandacht voor banen voor praktisch geschoolde mensen.
- Wij faciliteren een goed ondernemersklimaat, waarin bedrijven verbinding hebben met elkaar en met de stad. Samen met het midden- en kleinbedrijf en andere ondernemers bouwen we aan een ondernemende stad die werkt vanuit duurzaamheid en gelijke kansen.
- Delft heeft een sterk 'ecosysteem' voor techniek en innovatie, met instellingen en bedrijven die elkaar versterken en van elkaar profiteren. Wij zetten in op het verder aanjagen van deze contacten. Wij faciliteren initiatieven met impact.
- Delft is een aantrekkelijke stad voor bezoekers. Wij willen dat bezoekers uit de regio graag vaker naar Delft komen en dat toeristen een aantal dagen blijven. Wat voor hen aantrekkelijk is, is vaak ook aantrekkelijk voor Delftenaren: horeca, winkels en cultuur in een gezonde balans met de rest van de stad.
- In de binnenstad combineren we prettig wonen met een levendige mix van horeca, winkels en cultuur. Wij werken integraal aan een binnenstad die aantrekkelijk en bruisend is.
- Evenementen laten Delft bruisen. Wij zetten ons ervoor in dat bestaande evenementen het hoofd boven water kunnen houden en dat er ruimte is voor nieuwe evenementen, verspreid door de stad.
- Cultuur is een basisvoorziening voor de gezondheid van onze inwoners, net als sport en beweging. Die basisvoorziening brengen we op orde. Wij kiezen voor een aantrekkelijk en toegankelijk culturaanbod voor iedereen, met florerende verenigingen en organisaties die Delftenaren uitnodigen om te genieten van cultuur én om actief mee te doen. Wij brengen in beeld wat het culturaanbod aan ruimte vraagt en maken daarvoor een visie voor de hele stad. Er is cultuur in de wijken – ook evenementen – en mensen komen voor cultuur uit de wijken.

- Wij willen een aanbod voor jong en oud, dat past bij een stad van (straks) meer dan 120.000 bewoners met diverse achtergronden en behoeftes. Wij brengen in beeld wat dit aanbod moet omvatten en in welke stappen we hieraan gaan werken.
- Wij komen met een duidelijk toekomstperspectief op een theater in Delft. Wij kijken naar wat Theater de Veste nodig heeft om te blijven bestaan.
- Wij benutten zoveel mogelijk kansen voor cofinanciering.

Met deze acties beginnen we

- De economie willen we versterken door bedrijven ruimte te geven. Wij maken een programma voor betaalbare ruimte, nadat we hebben bepaald wat waar kan en nodig is.
- Wij intensiveren de samenwerking met de TU Delft om gezamenlijk de uitdagingen van onze stad op te pakken.
- Wij kijken integraal naar het gebruik van de binnenstad: horeca, detailhandel, cultuur en evenementen, wonen, werken en openbare ruimte. Wij maken hiervoor een uitvoeringsplan.
- Wij versterken cultuur met extra budget om cultuur naar de wijken te brengen, bestaande partners niet om te laten vallen en jongeren en ouderen meer aan te bieden om naar toe te gaan.
- Wij blijven streven naar een hoge ambitie voor de verbouwing van het Prinsenhof. Wij benutten subsidiemogelijkheden en financiering door andere partijen, zodat we de plannen die in ontwikkeling zijn zo goed mogelijk kunnen uitvoeren.
- Wij onderzoeken wat de toekomst van een theater in Delft is. Wij maken een plan voor onderhoud en behoud van Theater de Veste. Dit vraagt voor 2023 al een voorstel met financiële consequenties.
- Met ondernemers samen stellen wij een visie op voor evenementen. Wij kijken hoe we deze duurzaam kunnen verankeren en komen met een noodpakket voor noodlijdende ondernemers in deze sector.

7

Financiën

We werken samen aan Delft in een periode vol onzekerheden. De financiële positie van alle gemeenten staat onder druk, maar die van Delft in het bijzonder. Dit vraagt onze volle aandacht, alertheid en wendbaarheid. Wij zetten die stappen die wij nodig vinden om kansen voor de stad te benutten en om hoge kosten in de toekomst te voorkomen. Dat betekent dat we op een verantwoorde manier blijven investeren.

We kunnen niet voorspellen hoe de financiële positie van Delft er uit gaat zien. De meicirculaire zal meer helderheid geven, maar de onzekerheid over de middellange termijn blijft. We wachten op informatie van het Rijk over het geld dat Delft krijgt na de herverdeling van het gemeentefonds en de uitwerking van het landelijke coalitieakkoord. Ook de gevolgen van de oorlog in Oekraïne, stijgende energieprijzen en inflatie, bijvoorbeeld, raken ons en de keuzes die we moeten en kunnen maken. Daarnaast zijn de gevolgen van coronapandemie nog niet uitgekristalliseerd.

Voor Delft is het niet mogelijk dit langjarig alleen op te vangen. Het vraagt om hulp, samenwerking en het delen van kennis en kunde van andere overheden, partners, provincie en Rijk. Hier zullen we komende bestuursperiode samen hard voor moeten werken. Onze stad heeft veel te bieden voor inwoners, buurgemeenten, de regio. Ook landelijk is Delft als kennisbron economisch van belang. Door Delft te versterken, kunnen we de kansen en groeimogelijkheden die Nederland hier heeft veel beter benutten.

We weten dat de financiële ruimte van onze gemeente beperkt is. Als gevolg hiervan heeft Delft al jaren moeten bezuinigen en kan de gemeente niet alles uitvoeren wat nodig is. Het noodzaakt ons om spaarzaam met ons geld om te blijven gaan. Deze situatie van te weinig structureel geld en uitgestelde, maar noodzakelijke, investeringen pakken we de komende jaren aan.

Wij willen uitvoering geven aan dat wat er moet gebeuren. Dit doen we door nu incidentele middelen in te zetten. Het betekent soms ook al klaar staan om later rijksmiddelen te

kunnen benutten. Daarnaast investeren we in zaken waarvan wij overtuigd zijn dat die noodzakelijk zijn, omdat we anders ‘door het ijs zakken’. Dit doen we door uit te voeren wat er gepland staat, door te versnellen of te kiezen, met de beschikbare investeringsmogelijkheden.

Financiële ruimte zoeken

Om in de komende bestuursperiode stappen te kunnen zetten, gaan we op zoek naar financiële ruimte. We zetten ons in om structureel ruimte te maken. Dit doen we door verschillende mogelijkheden te verkennen. Dat kan door externe inkomsten te verhogen, door klaar te staan voor subsidies of regelingen die beschikbaar komen, door met een frisse blik te kijken naar bestaand beleid, realistisch te zijn over de uitvoering van plannen in geld en capaciteit, en door te kijken naar belastingen, zoals de lokale lasten

Het is mogelijk dat huidige middelen ontoereikend zijn, maar we wel de noodzaak zien om nu te investeren. Dat kan zijn om hogere maatschappelijke kosten te voorkomen. In dat geval zijn we bereid om de stadsschuld verantwoord te laten toenemen, met behoud van financiële gezondheid.

Woonlasten

In de Kadernota 2021 en de Programmabegroting 2022-2025 is vastgelegd dat de onroerendezaakbelasting voor bewoners in 2023 en in 2025 stijgt. De stijging in 2025 is nodig om structureel evenwicht te bereiken in onze inkomsten en uitgaven, een sluitende begroting.

Wij gaan op zoek naar extra middelen en houden ook rekening met middelen vanuit het Rijk. Als Delft deze extra inkomsten krijgt, gebruiken we die voor het versterken van de urgente opgaven in de stad en/of het beperken van de woonlasten.

Sociaal domein

Met het actieplan Sociaal Domein 2.0 volgen we de ontwikkelingen van de kosten in het sociaal domein. Als het Rijk de gemeenten niet voldoende tegemoet komt en de kostenstijgingen blijven doorzetten, overwegen we, samen met de raad, aanvullende maatregelen om kosten te besparen aan de hand van verschillende scenario's.

Organisatie

We zorgen voor voldoende capaciteit in de organisatie om de benodigde stappen te kunnen zetten. Daarbij is het van belang dat we erop in blijven zetten een aantrekkelijke werkgever te zijn. Daarnaast versterken we de digitale weerbaarheid van de organisatie, om de dienstverlening voor inwoners te garanderen.

Om aan de slag te kunnen gaan met de prioriteiten, treffen we voorbereidingen met incidentele middelen. De bedragen in het overzicht hieronder zijn een inschatting van de benodigde middelen voor 2023. Het gaat om een indicatie van de kosten voor de acties in dit akkoord. In de programmabegroting voor 2024-2027 nemen we besluiten over de structurele dekking. Ook komen wij dan met investeringsvoorstellen.

Uitvoering 2023	Inzet middelen 2023 (x 1000 €)
De stad maken we met elkaar	100
Delft kansrijk voor iedereen	500
Ruimte voor wonen	250
Een gezonde en veilige stad	150
Een duurzame stad	300
Economische kracht en een bruisende stad*	850
Financiën	200
Totaal	2.350

* exclusief onderhoud en behoud Theater de Veste

Portefeuilleverdeling

Burgemeester Marja van Bijsterveldt Portefeuille Veiligheid en Regio

- Openbare orde en veiligheid
- Communicatie
- Regio en boven gemeentelijke samenwerking

Wethouder Maaike Zwart (STIP), 1ste locoburgemeester Portefeuille Duurzaamheid, Werk en inkomen en Economie

- Energietransitie en circulariteit
- Werk en inkomen
- Economie
- Delft Zuidoost, Schieoevers
- Evenementen
- Toerisme en stadsmarketing
- Innovatie en proeftuinen
- Internationaal beleid

Wethouder Martina Huijsmans (D66), 2de locoburgemeester Portefeuille Financiën, Ruimtelijke ordening en Mobiliteit

- Financiën en deelnemingen
- Ruimtelijke ordening
- Mobiliteit
- Stedelijk programmeren
- Omgevingswet
- Gebiedsontwikkeling
- Vergunningen
- Dienstverlening en digitalisering

Wethouder Frank van Vliet (GroenLinks), 3de locoburgemeester Portefeuille Klimaat, Cultuur en Openbare ruimte

- Klimaatadaptatie
- Cultuur
- Openbare ruimte
- Parkeren
- Delftse Hout en regionaal groen
- Dierenwelzijn en biodiversiteit
- Erfgoed
- Grondzaken en vastgoed
- Afval
- Delft Noordoost, inclusief binnenstad

Wethouder Karin Schrederhof (Partij van de Arbeid), 4de locoburgemeester Portefeuille Wonen, Zorg, Onderwijs en Sport

- Wonen
- Zorg en beschermd wonen
- Onderwijs
- Sport en gezondheid
- Delft West
- Personeel en organisatie
- Juridische zaken
- Inkoop en facilitair

Wethouder Joëlle Gooijer (ChristenUnie), 5de locoburgemeester Portefeuille Jeugd, Ouderenzorg en Armoede

- Jeugd en jeugdzorg
- Ouderenzorg
- Integratie, inburgering en emancipatie
- Armoede en schulden
- Samen maken we de stad
- Subsidieverordeningen en -regelingen

Juni 2022